

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Binnen de vaste commissies voor Europese Zaken en voor Buitenlandse Zaken bestond bij een drietal fracties de behoefte de minister van Buitenlandse Zaken en de staatssecretaris voor Europese Zaken enkele vragen en opmerkingen voor te leggen over de brief van de minister van Buitenlandse Zaken en de Staatssecretaris voor Europese Zaken d.d. 2 juli 2009 inzake de voorlopige geannoteerde agenda van de Raad Algemene Zaken en Externe Betrekkingen van 27 en 28 juli 2009 (kamerstuk 21 501-02, nr. 911).

[De minister en de staatssecretaris wordt verzocht bij de beantwoording, uiterlijk 20 juli a.s., tevens de actualisering van de geannoteerde agenda mee te nemen, opdat de Kamer in staat wordt gesteld naar behoefte uiterlijk 22 juli a.s. aanvullende schriftelijke vragen te stellen.]

De minister en de staatssecretaris hebben op de vragen en opmerkingen geantwoord bij brief van .. juli 2009. De vragen en opmerkingen van de fracties en de antwoorden van de minister en de staatssecretaris zijn hieronder afgedrukt.

De voorzitter van de commissie,
Waalkens

De griffier van de commissie,
Nijssen

Algemene Zaken

Financieel-economische crisis

De leden van de fractie van het CDA willen dat Lissabon 2010 een realistisch en haalbaar programma wordt met ambitie als het gaat om verduurzaming op innovatie en onderzoek. Wat is de inzet van de Nederlandse regering op dit punt?

De leden van de fractie van het CDA zijn van mening dat het stabiliteit en groeipact als kader moet blijven dienen voor de lidstaten in deze economisch financiële crisis. In dat verband vragen deze leden dit belang bij bespreking van de economische situatie stevig te onderstrepen.

Het Zweeds voorzitterschap heeft aangegeven zeer bezorgd te zijn over de oplopende begrotingstekorten in de verschillende lidstaten. De leden van de fractie van de SP zouden graag vernemen op welke wijze het voorzitterschap dit onderwerp gaat agenderen en of er gewerkt wordt aan afspraken als aanvulling op het stabiliteit- en groeipact. Verder vernemen deze leden graag ook de inzet van het Kabinet in deze. Onder het Zweedse voorzitterschap zullen ook belangrijke discussies plaatsvinden over de Lissabonstrategie na 2010. De leden van de SP-fractie zouden graag vernemen welke nieuwe elementen het voorzitterschap in deze discussie wil agenderen en wat de belangrijkste geschilpunten tussen landen zijn in dit dossier.

Klimaatonderhandelingen

Het Zweeds voorzitterschap wacht de belangrijke taak om een concreet akkoord te bereiken in de EU over verschillende financieringskwesaties m.b.t. het klimaatpakket voor Kopenhagen. Wanneer kunnen de leden van de fractie van de SP vernemen op welke wijze het voorzitterschap toewerkt naar een akkoord? Verder wensen deze leden te vernemen of het voorzitterschap daarbij vooral in de gebruikelijke Raadsvergaderingen probeert tot een akkoord te komen of dat er ook sterk zal worden ingezet om in bilateraal overleg de enkele landen die een ambitieus akkoord blokkeren over te halen. Voorts vernemen deze leden graag of naar de inschatting van het kabinet er onder Zweeds voorzitterschap serieus gewerkt kan worden aan het overhalen van de overige geïndustrialiseerde landen om in te stemmen met een CO₂-reductie van 30% in 2020. Deze leden vrezen dat deze doelstelling op de achtergrond raakt. Hoe verhoudt de afspraak op de G8 om de wereldwijde temperatuurstijging maximaal 2% te zijn t.o.v. het begin van de industrialisatie zich tot deze doelstelling?

Stockholm-programma

Uit de summierende tekst in het werkprogramma lijkt het volgens de leden van de fractie van de SP erop dat het voorzitterschap zich vooral inzet op kwesties als asiel, migratie en grensbewaking, waar de Europese Commissie in haar mededeling over het Stockholm-programma juist meer nadruk legt op justitie- en politiever Samenwerking en civiele kwesties. Genoemde leden vragen zich af of deze observatie klopt en wat dit betekent voor het ontwerp van een het nieuwe programma.

De leden van de fractie van het CDA willen binnen het migratie en asielbeleid een sterke inzet op terug- en overnameovereenkomsten alsmede opvang in de regio. Wat betreft asiel moeten asielsluitroutes binnen de EU worden aangepakt. Graag een toezegging dat deze elementen worden meegenomen.

Institutionele kwesties

De leden van de fractie van het CDA willen weten op welke wijze het voorzitterschap de institutionele vragen wil aanpakken. De benoeming van de EC voorzitter en de rest van de EC moeten in korte tijd worden gerealiseerd of onder Nice of onder het verdrag van Lissabon. Hoe worden deze zaken in korte tijd na de zomer opgepakt? Graag een nadere toelichting.

Onder het Zweeds voorzitterschap zal duidelijk worden of het Verdrag van Lissabon in werking kan treden of niet. De leden van de fractie van de SP vragen zich af of en hoe het voorzitterschap zich voorbereidt op een eventuele tweede afwijzing door de leden. Daarnaast heeft het Europees Parlement een discussie over een nieuwe commissievoorzitter uitgesteld, maar is Barroso inmiddels wel officieel genomineerd voor een tweede termijn. Genoemde leden vragen zich af of dit voldoende is voor Barroso om zich serieus bezig te houden met de formatie van een nieuwe Commissie. Tevens vragen deze leden zich af hoe de invulling van twee andere functies die na een mogelijk in werking treden van het Verdrag van Lissabon worden gecreëerd, namelijk die van vaste voorzitter van de Europese Raad en de opgewaardeerde Hoge Vertegenwoordiger, zich tot dit selectieproces verhoudt.

Uitbreiding

Ten aanzien van de Westelijke Balkan heeft het Zweeds voorzitterschap aangegeven dat de bilaterale grensconflicten geen taak van de EU zijn. De leden van de fractie van het CDA willen graag weten of de consequentie hiervan is dat de ondersteunende positie van de EU zal worden afgezwakt.

De leden van de fractie van het CDA willen weten of er vooruitgang is gemaakt door Kroatië als het gaat om de samenwerking met ICTY.

Het Zweeds voorzitterschap ziet de mogelijkheid dat de onderhandelingen met Kroatië in de herfst in de laatste fase zullen belanden. De leden van de fractie van de SP vragen zich af waarop deze voorspelling is gebaseerd. Daarnaast wordt er met geen woord gerept over de mogelijkheid dat IJsland een aanvraag tot lidmaatschap zal indienen. Deze leden vragen zich af of dat reëel is. Verder waarschuwt het Kabinet in de geannoteerde agenda dat de toetredingscriteria strikt moeten worden nageleefd. Is er reden voor het Kabinet om het Zweeds voorzitterschap hiervoor te waarschuwen?

Externe Betrekkingen

Somalië

De situatie in Somalië is de afgelopen maanden verder verslechterd. De positie van de Al Shabaab milities wordt steeds sterker. Meer dan drie miljoen mensen zijn afhankelijk van hulp. Daarnaast biedt het machtsvacuüm op het vasteland piraten op zee de ruimte om schepen te kapen. De bewindslieden geven aan de politieke oplossing voor het conflict bij voorkeur via het Djibouti-proces te laten verlopen. De leden van de fractie van het CDA wil graag weten of de minister van Buitenlandse Zaken andere mogelijkheden ziet dan voortzetting van het Djibouti-proces om tot een politieke oplossing te komen? Wordt er bijvoorbeeld nagedacht over de verdere versterking van relatief stabiele regio's als Somaliland?

De bewindslieden geven in hun brief aan dat een speciale EU-gezant vanuit een positieve grondhouding zal worden bezien. De leden van de

fractie van het CDA hechten daarbij aan goede afstemming met andere actoren in het gebied. Kan de minister van Buitenlandse Zaken aangeven welke rol een EU-gezant zou moeten spelen en hoe dit initiatief past binnen bestaande initiatieven in deze regio?

De leden van de fractie van het CDA ondersteunen de brede benadering van de situatie in Somalië en de bestrijding van piraterij. Daarbij hoort ook het element van berechting van piraten. Genoemde leden steunen de minister in zijn pleidooi voor de oprichting een internationaal tribunaal in de regio. Daarnaast is het belangrijk dat op korte termijn een werkbare oplossing wordt gevonden. Vooralsnog lijken meerdere landen voorstander te zijn van berechting in Kenia. Kenia dreigt hierdoor overbelast te raken. Kan de minister van Buitenlandse Zaken aangeven hoe de EU hiermee wil omgaan en Kenia hierin wil ondersteunen opdat op de langere termijn de berechting ook nog in Kenia kan plaatsvinden?

Nederland zal aandacht vragen voor de problematiek van illegale visserij in de Somalische wateren. Ook tijdens een vorig overleg heeft de minister aangegeven dat hij internationaal aandacht zou vragen voor deze problematiek. Kan de minister van Buitenlandse Zaken bevestigen dat de EU-lidstaten afspraken hebben gemaakt, zodat niet meer zal worden gevist binnen de exclusief economische zone van Somalië?

De leden van de fractie van de SP zouden graag een nadere toelichting krijgen op de Nederlandse inzet ten aanzien van de problematiek van illegale visserij in de Somalische wateren. Welke mogelijkheden ziet de Nederlandse regering bij de bestrijding hiervan en de mogelijke berechting van verdachten?

Iran

De leden van de fractie van het CDA delen met de regering dat het van belang is dat de EU eensgezind optreedt en blijft optreden tegen het Iraanse regime. Zij wensen de regering buitengewoon veel wijsheid en succes met de uitvoering van de aangenomen Kamermoties ter zake. Het zal de regering niet verbazen wanneer de CDA fractie met meer dan gemiddelde belangstelling uitkijkt naar de wijze waarop motie-Haverkamp c.s. TK 31 700-V, nr. 112.

De leden van de fractie van de SP hebben tijdens het spoeddebat over de situatie in Iran 23 juni jl. de minister van Buitenlandse Zaken horen instemmen met het idee om alle EU-lidstaten te bewegen om niet op hoog niveau aanwezig te zijn bij de installatie van de Iraanse president en mogelijk ook zijn toespraak bij de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties te boycotten. Bestaat er een kans dat andere landen hiermee instemmen? Verder spreken deze leden de vrees uit dat nu de straatprotesten in aantal afnemen het met name de nucleaire kwestie zal zijn die vanaf nu weer de gesprekken over de relatie met Iran zal domineren. Wil het kabinet deze leden verzekeren dat onverminderd prioriteit zal hebben in de gesprekken met Iran: de veroordeling van het geweld, de aandacht voor de mensenrechten en de vrijlating van politieke gevangenen?

ICC

De uitspraak van de Afrikaans Unie tijdens de top in Libië ten aanzien van de uitlevering van Al Bashir aan het International Strafhof heeft de leden van de fractie van het CDA onaangenaam verrast, zeker gezien het aantal landen binnen de Unie dat het verdrag van het Internationale Strafhof heeft ondertekend. Kan de minister van Buitenlandse Zaken aangeven

welke gevolgen deze uitspraak heeft, gezien het aantal landen binnen de Afrikaanse Unie dat zich aan het Strafhof gecommiteerd heeft? Is de minister bereid dit onderwerp tijdens de komende Razeb te bespreken?

MOVV

Door het Zweeds voorzitterschap is het MOVV als onderdeel van het externe dossier als prioriteit aangegeven. De leden van de fractie van het CDA hechen eraan dat de EU initiatieven en beleid ten aanzien van het vredesproces nauw aansluiten bij en ondersteunend zijn aan het VS-beleid op dit vlak. Tijdens de vorige RAZEB heeft de minister van Buitenlandse Zaken hierop ook aangedrongen. Wat is hiervan de stand van zaken? Volgt de EU de VS op dit vlak? Deze minister heeft tijdens de vorige RAZEB ook aangedrongen op het actief nadenken door de EU over ondersteuning bij de uitvoering van een uiteindelijk vredesakkoord. Vooruitlopend op de totstandkoming van een finaal akkoord tussen Israël en de Palestijnen, zien de leden van de fractie van het CDA veel in het Nederlands-Deense initiatief inzake het tegengaan van wapensmokkel naar Gaza. Kan de minister aangegeven wat de stand van zaken is met betrekking tot het op 13 maart jl. in Londen overeengekomen gemeenschappelijk actieplan om wapens en munitie naar Gaza tegen te gaan, voortkomende uit het Nederlands-Deense initiatief?

Afghanistan

Eveneens een aandachtsgebied van het Zweeds voorzitterschap is Afghanistan. De leden van de fractie van het CDA zijn van mening dat het terecht is dat de EU een grotere verantwoordelijkheid neemt in Afghanistan, naast de grote inzet van de NAVO. Aftredend NAVO Secretaris Generaal De Hoop Scheffer pleitte onlangs voor een strategisch partnerschap tussen de twee organisaties. Eveneens stelde hij dat het onverantwoord is dat Europa meer verantwoordelijkheid neemt los van de NAVO. Kan de minister (wederom) de niet-optimale samenwerking tussen de EU en de NAVO aan de orde stellen en het nieuwe EU-voorzitterschap van Zweden vragen hierop te investeren het komende half jaar?

Birma

De leden van de fractie van het CDA betreuren het dat het bezoek van de VN Secretaris Generaal Ban Ki-moon aan Birma enigszins teleurstellend is verlopen, waaronder het feit dat hij oppositieleidster Aung San Suu Kyi niet mocht ontmoeten. Wat is uw oordeel over dit bezoek? Geven de uitkomsten van dit bezoek voor u aanleiding om het EU-beleid ten aanzien van Birma te herzien? Zo ja, op welk vlak?

Georgië

De leden van de fractie van het CDA danken de minister van Buitenlandse Zaken voor de antwoorden op de schriftelijke vragen over de beëindiging van de VN waarnemingsmissie UNOMIG in Georgië. Deze leden hechten grote waarde aan de druk van zowel de EU als Nederland ten aanzien van betrokken partijen om de EUMM-missie toe te laten in zowel Abchazië als Zuid-Ossetië. Is de minister van Buitenlandse Zaken bereid de Kamer op de hoogte te houden van de ontwikkelingen op dit punt in het kader van de Geneve-besprekingen?

In zijn antwoorden geeft de minister van Buitenlandse Zaken aan dat een besluit over verlenging van de EUMM-missie waarschijnlijk tijdens de komende Razeb zal plaatsvinden. De leden van de fractie van het CDA vragen of de minister kan bevestigen dat de verlenging tijdens deze Razeb

zal worden besproken, en of de minister kan aangeven welke gevolgen de beëindiging van de VN-missie heeft voor de uitvoering van de EUMM-missie?

De leden van de fractie van het CDA zijn voorstander van verlenging van de EUMM-missie. Wel hechten zij grote waarde aan de aanwezigheid van de missie aan beide zijden van de administratieve grenzen van Abchazië en Zuid-Ossetië. Deze leden vragen of de minister bereid is het belang van een gezamenlijk EU-standpunt op dit punt nogmaals te benadrukken.

China

De leden van de fractie van de PvdA vragen of het etnische geweld in de Chinese provincie Xinjiang nog aan de agenda toegevoegd zal (kunnen) worden. Deze leden vragen of de minister van Buitenlandse Zaken mogelijkheden ziet voor de EU om haar diensten aan te bieden bij het door de Chinese regering toegezegde onderzoek naar (de oorzaken van en de gevolgde reacties op) het etnische geweld in Xinjiang.